

Návod, jak postupovat vůči nelegálním hernám, které jsou provozovány „občanskými sdruženími“

Poslední dobou se množí zprávy o hernách, které nejsou provozovány „standardním“ způsobem, ale jako uzavřené podniky vlastněné či provozované občanským sdružením, do nichž mají přístup pouze členové sdružení. Jedná se například o občanská sdružení Život je hrou nebo Hraví dospělí. Síť těchto heren existuje už delší dobu v Praze, ale tento fenomén se šíří i do jiných měst – Unhošť, Teplá, Brno. Fenoménu těchto nelegálních heren se věnovala například reportáž v Událostech České televize ze dne 31. 1. 2013, viz <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/213411000100131/obsah/242517-boj-mest-o-zakaz-hazardu/>.

Likvidace těchto heren by narozdíl od „oficiálních“ měla být relativně jednoduchá – postačí, aby si orgány činné v trestním řízení osvojily znalost tohoto pro ně neobvyklého jevu i s jeho právní kvalifikací a následně aby v souladu se zákonem herny občanských sdružení pozavírali, nejlépe i s majiteli (odpovědnými osobami).

Které zákony „občanská sdružení“ provozující herny porušují?

Typická situace je taková, že herna provozovaná občanským sdružením vypadá jako každá jiná herna, včetně zatemněných výloh a blikajících reklam, a stejně jako každý jiný podnik má na dveřích vyvěšené v souladu se zákonem identifikační údaje provozovatele. Jediný zvenčí viditelný rozdíl mezi normální hernou a touto spočívá v tom, že jako provozovatel je uvedeno občanské sdružení, nikoliv živnostník nebo obchodní společnost.

Další rozdíl, zvenčí neviditelný, může spočívat v tom, že obsluha do herny pustí pouze členy sdružení – jisté to však není. V reportáži ČT je popisováno, že reportér se skrytou kamerou si mohl zahrát, aniž byl členem. Pro právní kvalifikaci této činnosti je to však irelevantní.

Nejdůležitější rozdíl oproti běžné herně totiž spočívá v tom, že automaty v herně provozované občanským sdružením nejsou povoleny ani Ministerstvem financí, ani obcí a tato občanská sdružení tedy nemají od Ministerstva financí udělenou licenci k provozování sázkových her.

V důsledku toho dochází k páčání trestného činu *neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry* (§ 252 trestního zákoníku). Jde o trestný čin, pro který je vyloučena

trestní odpovědnost právnických osob, tzn. nelze za něj potrestat přímo občanské sdružení, které hernu formálně provozuje. Trestní odpovědnost ovšem nesou fyzické osoby, které ji provozují fakticky. Trestní sazba se pohybuje v rozsahu od jednoho roku do deseti let. Zde je potřeba zdůraznit fakt, že občanské sdružení je možné založit registrací u MVČR minimálně třemi osobami. Lze se samozřejmě důvodně domnívat, že často tyto 3 osoby budou "bílými koni" a finanční toky následně vedou k osobám jiným. To ale samozřejmě nic nemění na tom, že tyto osoby je možno trestně stíhat a v řadě případů se v rámci trestního řízení a svědectví dopátrat i osob, které za celým "projektem" stojí. Co je však jasné je fakt, že provozovnu, která funguje tímto nezákonným způsobem v takto nebezpečné oblasti, je možné a nutné bez větších problémů zavřít a odstartovat trestní proces s osobami za její fungování zodpovědnými.

Dále lze předpokládat, že samotné občanské sdružení se dopouští trestného činu *zkrácení daně, poplatku a podobné platby* (§ 240 trestního zákoníku), jelikož z nelegálně provozovaných automatů nejsou odváděny daně, což v následujícím textu pro jednoduchost ponecháváme stranou.

Činnost těchto občanských sdružení je protizákonná už v tom, že občanská sdružení vůbec nejsou oprávněna vytvářet zisk a ten vyvádět ze sdružení svým členům ani jiným osobám. Možnost, že herny jsou provozovány pro zábavu členů a veškeré do automatů naházené peníze jdou na provoz sdružení, nelze brát vážně.

Ovšem ani subjekty, které svou právní formou jsou určeny k podnikání, *nejsou* oprávněny provozovat loterie bez povolení, podmínky pro jejich udělení pak upravuje zákon o loteriích a jiných podobných hrách. V jeho § 1 odst. 1 je uvedeno, že „*Provozování loterií a jiných podobných her je zakázáno, s výjimkou případů stanovených tímto zákonem.*“ Na to navazuje § 4 odst. 1 dle kterého „*Loterie a jiné podobné hry mohou být provozovány pouze na základě povolení vydaného příslušným orgánem.*“ Za porušení těchto ustanovení je stanovena sankce v již zmiňovaném § 252 trestního zákoníku. Definice loterie je v § 1 odst. 2:

„Loterií nebo jinou podobnou hrou se rozumí hra, jíž se účastní dobrovolně každá fyzická osoba, která zaplatí vklad (sázku), jehož návratnost se účastníkovi nezaručuje. O výhře nebo prohře rozhoduje náhoda nebo předem neznámá okolnost nebo událost uvedená provozovatelem v předem stanovených herních podmínkách (dále jen "herní plán"). Nezáleží přitom na tom, provádí-li se hra pomocí mechanických, elektronickomechanických, elektronických nebo obdobných zařízení.“

Je samozřejmé, že do této definice spadají hrací automaty, které jsou ještě navíc v zákoně uvedeny v demonstrativním výčtu sázkových her, a jejichž povolování, pokud jde o přístroje typu VHP či VLT, o něž se v hernách provozovaných občanskými sdruženími nejpravděpodobněji jedná, je rozsáhle upraveno v zákoně o loteriích.

Argument, který zazněl v televizní reportáži, že činnost sdružení je legální, protože automaty provozuje v „soukromém“ prostoru, pro své členy, neobstojí – většina heren se nachází v soukromých prostorech v tom smyslu, že patří soukromým majitelům.

Uvádíme plné znění § 252 trestního zákoníku:

„§ 252

Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry

(1) Kdo neoprávněně provozuje, organizuje, propaguje nebo zprostředkovává loterii nebo podobnou sázkovou hru, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(3) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.“

Jak si může každý přecíst, z hlediska zákona je zcela jedno, jestli se k neoprávněně provozovanému automatu lze dostat vstupem do herny po předložení občanského průkazu, nebo zda je předtím třeba vstoupit do občanského sdružení.

Provozování hracího automatu bez licence je úplně stejně nelegální činnost jako prodej drog, a situace, s níž se setkáváme, je analogická tomu, kdybychom měli „Sdružení přátel máku“, které by prosazovalo právní názor, že si jeho členové mohou vzájemně mezi sebou legálně prodávat heroin. Nešlo by o legální činnost, ani kdyby „sdružení přátel máku“ provozovalo svou činnost toliko v uzavřených bytech. Občanská sdružení provozující hrací automaty se nicméně v bytech neschovávají, svou činnost provozují všem na očích, na své herny upozorňují reklamami, popřípadě se dokonce jejich herna nachází na místě, kolem kterého denně projdou tisíce lidí (náměstí v Unhošti, stanice metra Florenc-Praha, Husitská ul., Francouzská ul. atd).

Provoz těchto heren by tedy měly začít urychleně řešit orgány činné v trestním řízení. Tyto herny/automaty mají zjevně nějakého skrytého majitele, který nemusí být a často ani nebude totožný s osobami v orgánech sdružení, často ani nemusí být jeho členem. Tento majitel se svým jednáním dopouští závažné trestné činnosti. Hernu provozovanou občanským sdružením je možné a nutné, jakožto nástroj páčání trestné činnosti, uzavřít.

I veškerá obsluha takové herny se dopouští účastenství na trestné činnosti, ať už ve formě spolupachatelství, nebo „pouze“ pomoci k trestnému činu, tudíž rovněž nese trestní odpovědnost. Pokud z její strany bude hrozit riziko pokračování v trestné činnosti (tj. v dalším provozování herny), je to jeden z důvodů pro udělení vazby.

Jak postupovat po zjištění nelegální herny

1. Podejte si žádost na MV dle zákona č. 106 o svobodném přístupu k informacím s dotazem, které osoby toto o.s. založily a o jejich jména pak je možno doplnit trestní oznámení (ale TO lze podat samozřejmě i bez tohoto kroku, policie si tyto informace zjistí také).
2. Podejte trestní oznámení na Policii České republiky, kde bude uvedeno, kde je daná herna provozována, kdo ji provozuje, případně detaily o počtu a typech přístrojů, jejich povolení od MF nebo obce (opět lze zjistit 106-kou, zda MF nebo obec na této adrese povolila jakýkoli VLT, IVT, VHP atd. přístroj).

Trestní oznámení podávejte na základě *§ 252, Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry a § 240, zkrácení daně, poplatku a podobné platby* trestního zákoníku. (viz podrobněji výše.)

3. O nelegálních hernách informujte Ministerstvo financí, která má ze zákona dohled nad loteriemi na starosti a likvidace těchto pseudoheren by měla být v jeho zájmu.
4. O porušování zákona informujte místní i celostátní média.

Nad rámec problému „černých“ heren deklarujeme, že z hlediska hráčů a dopadů na sociální i fyzické zdraví jejich i jejich rodiny, okolí a společnosti, že úplně jedno, jestli hrají v herně provozované nelegálně občanským sdružením, nebo v herně, kde jsou automaty oficiálně povoleny. Ministerstvo financí v minulosti napovolovalo v rozporu s Ústavou České republiky, zákonem i obecními vyhláškami desítky tisíc hazardních automatů. Do této doby byla jejich likvidace z pozice obcí znemožněna přechodným ustanovením zákona o loteriích, které až do ledna 2015 obcím možnost regulovat hazard de facto odebralo (bylo možno přijmout pouze vyhlášku, která zamezí povolení dalších automatů či časově omezit provoz heren). Přechodné ustanovení však bylo rozhodnutím ÚS ze dne 11. dubna 2013 zrušeno a Ústavní soud tak potvrdil právo obcí regulovat hazard na svém území.

<http://www.concourt.cz/clanek/7946>

Se všemi kroky směřujícím k regulaci či zákazu hazardu rádi pomůžeme.

Aleš Ziegler a Matěj Hollan, občanské sdružení Brněň, brneni@gmail.com, 774 956 148

Martin Svoboda, Občané proti hazardu, stop.hazardu@centrum.cz, 734 700 762